

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

เมื่อพิจารณาจากข้อดีข้อเสียของระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) และระบบภาษีเงินได้ตามประมวลรัษฎากรของไทย จะเห็นได้ว่าแต่ละระบบต่างก็มีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไป แต่เมื่อนำข้อดีข้อเสียของทั้ง 2 ระบบ มาเปรียบเทียบกันแล้วจะเห็นได้ว่า โดยภาพรวมระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) ทำให้ระบบภาษีเงินได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน และสามารถแก้ไขจุดด้อยบางประการของระบบภาษีเงินได้ของไทยได้ จึงเห็นควรนำหลักการของระบบดังกล่าวมาเสนอประยุกต์ใช้กับระบบภาษีเงินได้ของไทย อันน่าจะส่งผลให้ระบบภาษีเงินได้ของไทยมีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

โดยเริ่มจากการพิจารณาหลักการเบื้องต้นของระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) คือ ต้องแยกเงินได้ออกเป็น 2 ประเภทอย่างชัดเจนเสียก่อน ได้แก่ เงินได้จากแรงงาน (labor income) และเงินได้จากทุน (capital income) ดังนั้นหากจะนำระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) มาประยุกต์ใช้กับระบบภาษีเงินได้ของไทย ขั้นแรกต้องจัดหมวดหมู่เงินได้ประเภทต่าง ๆ ตามประมวลรัษฎากรเป็นเงินได้จากแรงงาน (labor income) และเงินได้จากทุน (capital income) ตามนัยของระบบดังกล่าวเสียก่อน โดยอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

1) เงินได้จากแรงงาน (labor income) คือ เงินได้ประเภทที่ผู้เสียภาษีต้องใช้แรงกาย ความรู้ความชำนาญในการทำงานเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าจ้าง หรือผลตอบแทนการทำงานนั้น ๆ ซึ่งเทียบเคียงกับเงินได้ตามประมวลรัษฎากร ได้แก่

- เงินได้ประเภทที่ 1 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(1) ทุกกรณี ได้แก่ เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ไม่ว่าจะได้รับในรูปแบบใด

- เงินได้ประเภทที่ 2 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(2) เฉพาะส่วนเงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งที่ทำ เช่น ค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า เบี้ยประชุม บำเหน็จ โบนัส เป็นต้น

โดยเหตุผลที่จัดให้เงินได้ทั้ง 2 ประเภทดังกล่าว เป็นเงินได้จากแรงงาน (labor income) ตามนัยของระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) ก็เนื่องจากเงินได้ประเภทที่ 1 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(1) เกิดจากสัญญาจ้างแรงงานไม่ว่าจะได้รับในรูปแบบใด ซึ่งชัดเจนว่าเป็นเงินได้จากแรงงาน เช่นเดียวกับเงินได้ประเภทที่ 2 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(2) ในส่วนของเงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งที่ทำ เพราะเป็นเงินได้ที่ได้รับการจ้างแรงงานในลักษณะเดียวกัน

2) เงินได้จากทุน (capital income) คือ เงินได้ประเภทที่ผู้เสียภาษีไม่ต้องใช้กำลังกายในการทำงานเพื่อให้ได้มา แต่เป็นเงินได้ในลักษณะของผลตอบแทนจากการลงทุนในธุรกิจ หรือเป็นเงินได้ในลักษณะดอกผลทางนิตินัยที่ออกเจยมมาจากทรัพย์สินที่มีอยู่แล้ว ซึ่งเทียบเคียงกับเงินได้ตามประมวลรัษฎากร ได้แก่

- เงินได้ประเภทที่ 3 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(3) ทุกกรณี ได้แก่ ค่าแห่งกุ๊ดวิลล์ ค่าแห่งลิขสิทธิ์หรือสิทธิอย่างอื่น เงินปี หรือเงินได้ที่มีลักษณะเป็นเงินรายปีอันได้มาจากพันธกรรม นิตินัยอย่างอื่น หรือคำพิพากษาของศาล

- เงินได้ประเภทที่ 4 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(4) ทุกกรณี เช่น ดอกเบี้ยเงินปันผล ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนหุ้น เป็นต้น

- เงินได้ประเภทที่ 5 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(5) ทุกกรณี เช่น เงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน การผิดสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน เป็นต้น

- เงินได้ประเภทที่ 8 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(8) เฉพาะกรณีเงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์

เหตุผลที่จัดเงินได้ทั้ง 4 ประเภทดังกล่าว เป็นเงินได้จากทุน (capital income) ตามนัยของระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) เนื่องจาก เงินได้ประเภทที่ 3 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(3) เป็นเงินได้ที่เกิดจากการอนุญาตให้บุคคลอื่นใช้สิทธิในลิขสิทธิ์หรือสิทธิอย่างอื่นที่ตนมีอยู่ ซึ่งผู้มีเงินได้ไม่ต้องลงแรงทำงานเพื่อให้ได้มา , เงินได้ประเภทที่ 4 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(4) เช่น ดอกเบี้ย เงินปันผล นั้น เป็นเงินได้ที่ เป็นผลตอบแทนจากการลงทุนในธุรกิจ ส่วนเงินได้ประเภทที่ 5 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(5) เช่น ค่าเช่าทรัพย์สิน และเงินได้ประเภทที่ 8 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(8) เฉพาะกรณีเงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์นั้น เป็นเงินได้ที่เกิดจากมูลค่าที่เพิ่มขึ้นหรือดอกผลของทรัพย์สินที่ตนมีอยู่ อันทำให้เงินได้ทุกประเภทที่กล่าวมาเข้าลักษณะความหมายของเงินได้จากทุนทั้งสิ้น

นอกจากเงินได้จากแรงงาน(labor income) และเงินได้จากทุน(capital income) ซึ่งสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภทเงินได้ ได้อย่างชัดเจนดังที่กล่าวมาแล้ว ยังมีเงินได้จากการประกอบธุรกิจ (Business Income) สำหรับบุคคลธรรมดา ในกรณีที่บุคคลธรรมดาประกอบอาชีพอิสระ ไม่ได้เป็นลูกจ้าง ซึ่งเงินได้ประเภทนี้ในระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) จะให้ผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกได้ว่าจะใช้วิธีการแยกเงินได้ที่กำหนดขึ้นเป็นพิเศษ (Income-splitting Rule) เพื่อแยกว่าเป็นส่วนของเงินได้จากแรงงาน(labor income) เท่าไหร่ และเป็นส่วนของเงินได้จากทุน(capital income) เท่าไหร่ หรือหากผู้มีเงินได้ไม่เลือกใช้วิธีการแยกเงินได้ที่กำหนดขึ้นเป็นพิเศษดังกล่าว เงินได้จากการประกอบธุรกิจ (Business Income) จะถูกเก็บภาษีในอัตราอย่างเดียวกับเงินได้จากแรงงาน(labor income) ทั้งนี้

ซึ่งเงินได้จากการประกอบธุรกิจ (Business Income) สำหรับบุคคลธรรมดา นี้เทียบเคียงกับเงินได้ตามประมวลรัษฎากร ได้แก่

- เงินได้ประเภทที่ 2 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(2) เฉพาะส่วนเงินได้เนื่องจากการรับทำงานให้

- เงินได้ประเภทที่ 6 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(6) ทุกกรณี ได้แก่ เงินได้จากวิชาชีพอิสระ คือ วิชากฎหมาย การประกอบโรคศิลป์ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี ประณีตศิลปกรรม หรือวิชาชีพอื่นซึ่งจะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดชนิดไว้

- เงินได้ประเภทที่ 7 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(7) ทุกกรณี ได้แก่ เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ

- เงินได้ประเภทที่ 8 ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(8) ทุกกรณียกเว้นเงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร ได้แก่ เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง หรือการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในประเภทที่ 1 ถึงประเภทที่ 7

โดยเงินได้จากการประกอบธุรกิจ (Business Income) สำหรับบุคคลธรรมดาทั้ง 4 ประเภทนี้ หากประเทศไทยเลือกที่จะนำแนวคิดระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) มาประยุกต์ใช้แล้ว ก็ควรนำหลักการแยกเงินได้ที่กำหนดขึ้นเป็นพิเศษ (Income-splitting Rule) ของระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) มาปรับใช้ด้วย เพื่อที่เงินได้แต่ละส่วนจะถูกเก็บภาษีอย่างเป็นธรรมตามรูปแบบเงินได้นั้นๆ

แต่ประเทศไทยก็ยังคงควรกำหนดให้เป็นทางเลือก โดยการให้สิทธิเลือกแก่ผู้มีเงินได้จากการประกอบธุรกิจ (Business Income) ที่จะเสียภาษีในอัตราอย่างเดียวกับเงินได้จาก

แรงงานได้ ในกรณีที่บุคคลธรรมดาผู้มีเงินได้ไม่ใช้หลักการแยกเงินได้ที่กำหนดขึ้นเป็นพิเศษ (Income-splitting Rule) หรือจะเลือกใช้หลักการแยกเงินได้ที่กำหนดขึ้นเป็นพิเศษก็ได้ เหมือนอย่างเช่นหลักการในกลุ่มประเทศนอร์ดิก (Nordic country)

หลักการแยกเงินได้ที่กำหนดขึ้นเป็นพิเศษ (Income-splitting Rule) ของประเทศในกลุ่มนอร์ดิก (Nordic countries) มีอยู่ 2 วิธี ได้แก่ วิธี Gross Assets และวิธี Net Assets โดยมีหลักคำนวณ คือ กำหนดอัตราผลตอบแทนสมมติ (Imputed rate of return) ขึ้นโดยอ้างอิงมาจากอัตราดอกเบี้ยของพันธบัตรรัฐบาลบวกกับอัตราดอกเบี้ยส่วนเพิ่มชดเชยความเสี่ยงจากการผิวนัดชำระหนี้ (Risk premium) ตามที่กฎหมายกำหนด¹ แล้วนำอัตราผลตอบแทนสมมติ (Imputed rate of return) ดังกล่าวไปคำนวณกับมูลค่าทรัพย์สินทั้งหมดของธุรกิจที่ลงไว้ในบัญชีของธุรกิจตามสูตรที่กำหนด ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3

โดยเมื่อพิจารณาข้อดีข้อเสียของวิธีการแยกเงินได้ทั้ง 2 วิธีแล้ว แม้ว่าวิธีคำนวณแบบ Gross Assets จะง่ายต่อการตรวจสอบของรัฐมากกว่าวิธีคำนวณแบบ Net Assets เพราะมูลค่าทรัพย์สินรวมของธุรกิจสามารถตรวจสอบได้ง่ายกว่าก็ตาม แต่ในแง่ความถูกต้องแม่นยำของการคำนวณแยกเงินได้ออกเป็นแต่ละประเภทนั้น วิธีคำนวณแบบ Gross Asset จะดีกว่าวิธีคำนวณแบบ Net Assets เนื่องจากฐานหรือตัวตั้งในการคำนวณ มาจากมูลค่าทรัพย์สินรวมของธุรกิจ ซึ่งค่อนข้างหยากกว่าทรัพย์สินสุทธิ(หรือที่เรียกว่าส่วนของผู้ถือหุ้น) ซึ่งเป็นตัวตั้งในการคำนวณตามวิธี Net Assets ผลลัพธ์ที่ได้จากวิธีคำนวณแบบ Gross Asset จึงอาจไม่สะท้อนจำนวนเงินได้แต่ละประเภทได้ถูกต้องเท่ากับวิธีคำนวณแบบ Net Asset ประกอบกับวิธีคำนวณแบบ Net Asset จะง่ายต่อการทำความเข้าใจของผู้มีเงินได้ มากกว่าวิธีการแบบ Gross Asset เนื่องจากเพียงแค่นำมูลค่าของส่วนของผู้ถือหุ้น(net worth) เป็นตัวตั้ง และนำอัตราผลตอบแทนสมมติมาคูณ ก็จะได้จำนวนของเงินได้จากทุน แล้วเมื่อนำจำนวนเงินได้จากทุนไปลบออกจากเงินได้สุทธิจากการประกอบธุรกิจทั้งก้อน ส่วนที่เหลือจะเท่ากับเงินได้จากแรงงานนั่นเอง

ดังนั้นในส่วนของหลักการแยกเงินได้ที่กำหนดขึ้นเป็นพิเศษ (Income-splitting Rule) นี้ ประเทศไทยควรเลือกใช้ วิธีคำนวณแบบ Net Assets เพื่อความถูกต้องของการแยกเงินได้และสะดวกต่อการทำความเข้าใจของผู้มีเงินได้มากกว่า ตามที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง โดยก่อนอื่น

---

¹ Peter Birch Sørensen, "Dual Income Taxation: Why and How?," *FinanzArchiv*, Vol.61 (2005) pp.559-586 .

ประเทศไทยต้องกำหนดอัตราผลตอบแทนสมมติ (Imputed rate of return) ที่เหมาะสมขึ้นเสียก่อน เนื่องจากเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้สูตรการแยกเงินได้นี้ใช้งานได้ โดยอัตราผลตอบแทนสมมติ (Imputed rate of return) ดังกล่าวให้อ้างอิงมาจากอัตราดอกเบี้ยของพันธบัตรรัฐบาลบวกกับอัตราดอกเบี้ยส่วนเพิ่มชดเชยความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระหนี้ (Risk premium) ตามที่กฎหมายกำหนด เหมือนอย่างหลักการของประเทศในกลุ่มนอร์ดิก (Nordic countries) ตัวอย่างเช่น หากในขณะนั้นอัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาลไทยอายุ 4 ปี เท่ากับ 4% และอัตราดอกเบี้ยส่วนเพิ่มชดเชยความเสี่ยงของตลาดหุ้นของไทย เท่ากับ 0.5% ดังนั้นอัตราผลตอบแทนสมมติของไทย จะเท่ากับ 4.5% เป็นต้น

วิธี Net Assets คิดคำนวณโดย นำมูลค่าส่วนของผู้เป็นเจ้าของ (Net worth) คูณด้วยอัตราผลตอบแทนสมมติ (Imputed rate of return) ที่กำหนดไว้ ได้ผลลัพธ์เป็นมูลค่าของผลตอบแทนสมมติ (Imputed return) โดยผลตอบแทนสมมติ (Imputed return) ดังกล่าว จะเท่ากับจำนวนเงินได้จากทุน (capital income) นั้นเอง และหากนำผลตอบแทนสมมติ (Imputed return) ไปลบออกจากกำไรสุทธิ (net profit) จะได้ผลลัพธ์เป็นจำนวนเงินได้จากแรงงาน (labor income) รายละเอียดตามสูตรคำนวณต่อไปนี้

เงินได้จากแรงงาน	=	กำไรสุทธิ (net profit) - ผลตอบแทนสมมติ (Imputed return)
เงินได้จากทุน	=	ผลตอบแทนสมมติ (Imputed return)

จะเห็นได้ว่า หากผู้มีเงินได้จากการประกอบธุรกิจ (Business Income) ตามประมวลรัษฎากรเลือกใช้วิธีการแยกเงินได้ที่กำหนดขึ้นเป็นพิเศษ (Income-splitting Rule) ก็จะต้องมีการทำบัญชีของกิจการตามมาตรฐานการบัญชี เนื่องจากข้อมูลที่ลงในบัญชีมีความสำคัญในการนำมาประกอบการคำนวณตามสูตรที่กำหนดไว้

เมื่อสามารถแยกเงินได้ตามประมวลรัษฎากรของไทยเป็นประเภทเงินได้จากแรงงาน (labor income) และเงินได้จากทุน (capital income) ได้อย่างชัดเจนดังที่กล่าวมาแล้ว ขึ้นต่อไปต้องพิจารณาว่าควรใช้อัตราก้าวหน้าเท่าไรกับเงินได้แต่ละประเภท ซึ่งหลักการของระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) กำหนดให้เก็บภาษีจากเงินได้จากทุน (capital

income) ในอัตราคงที่อัตราเดียว และเป็นอัตราที่เท่ากับขั้นต่ำสุดของอัตราก้าวหน้าที่เก็บจากเงินได้จากแรงงาน(labor income) และอัตราภาษีของเงินได้จากทุน(capital income) ต้องเท่ากับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลด้วย

จากหลักการดังกล่าว เมื่อพิจารณาอัตราภาษีเงินได้ของไทยที่เป็นอยู่ในปัจจุบันแล้ว ปรากฏว่าอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากรณีทั่วไป เสียภาษีอยู่ที่อัตราก้าวหน้าตั้งแต่ 10% 20% 30% และ 37% ส่วนอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายซึ่งเป็นอัตราคงที่ที่กฎหมายให้ผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกเสียเป็นภาษีสุดท้าย(Final tax) ได้บางกรณี เช่น อัตรา 10% สำหรับเงินได้ประเภทเงินปันผล ตามมาตรา 40(4)(ข) และอัตรา 15% สำหรับเงินได้ประเภทดอกเบี้ยตามมาตรา 40(4)(ก) และผลประโยชน์จากการโอนหุ้นตามมาตรา 40(4)(ซ) เป็นต้น ส่วนอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับธุรกิจ SMEs เสียภาษีอยู่ที่อัตราก้าวหน้าตั้งแต่ 15% 25% และ 30%

เมื่อพิจารณาแล้ว ปรากฏว่าหากจะให้เป็นไปตามหลักการของระบบภาษีเงินได้แบบ 2 ประเภท (Dual Income Tax) อัตราภาษีเงินได้สำหรับเงินได้จากทุนของไทย ต้องอยู่ที่อัตราคงที่ 10% เนื่องจากเท่ากับขั้นต่ำสุดของอัตราก้าวหน้าของเงินได้จากแรงงานในปัจจุบัน แต่เมื่อวิเคราะห์ภาพรวมแล้วเห็นว่า หากกำหนดให้อัตราภาษีอัตราคงที่สำหรับเงินได้จากทุนเป็น 10% อาจส่งผลกระทบต่อรายได้จากภาษีของรัฐที่ลดลงมากเกินไป เนื่องจากอัตราภาษีจะต่ำลงไปมาก

ดังนั้นอัตราที่เหมาะสมน่าจะอยู่ที่ 15% เนื่องจากยังเป็นอัตราที่ถือว่าต่ำอยู่ อันเป็นไปตามหลักการของระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) ที่ให้เงินได้จากทุนมีอัตราต่ำ เพื่อป้องกันการเคลื่อนย้ายทุน ในทางกลับกันอัตรา 15% ก็ถือว่าเป็นอัตราที่สูงพอสมควรที่จะไม่ทำให้รายได้ของรัฐลดน้อยลง นอกจากนี้ยังมีเหตุผลประกอบการเลือกใช้อัตรา 15% ได้แก่ อัตราดังกล่าวเป็นอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่าย ซึ่งเป็นอัตราคงที่ที่กฎหมายให้ผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกเสียเป็นภาษีสุดท้าย(Final tax) ได้ในกรณี เงินได้ประเภทดอกเบี้ยตาม มาตรา 40 (4) (ก) และผลประโยชน์จากการโอนหุ้นตามมาตรา 40 (4) (ซ) อยู่แล้ว ไม่น่ามีผลกระทบต่อผู้เสียภาษีที่มีเงินได้จากทุน เพราะมีความคุ้นเคยกับอัตราดังกล่าวอยู่บ้างแล้ว รายได้ของรัฐเองก็ไม่แนลลดลง และจะยิ่งเพิ่มขึ้นในระยะยาวเมื่อผู้มีเงินได้จากทุนสมัครใจเข้าสู่ระบบมากขึ้นด้วย

นอกจากนี้ อัตรา 15% ยังเป็นอัตราที่เท่ากับอัตราภาษีหัก ณ ที่จ่าย ซึ่งเป็นอัตราคงที่ที่กฎหมายหักเป็นภาษีสุดท้าย(Final tax) สำหรับเงินได้ตามมาตรา 40(3)-(6) ที่ผู้รับไม่ได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย ตามมาตรา 50 (2) , 50(3) อยู่แล้ว ดังนั้นการปรับให้เงินได้จากทุนมี

อัตราภาษี 15% เป็นการทั่วไป ไม่ได้สร้างความยุ่งยากให้ผู้จ่ายเงินได้ซึ่งเป็นผู้หักภาษี ณ ที่จ่ายแต่อย่างใด กลับทำให้ผู้จ่ายเงินได้หักภาษี ณ ที่จ่ายได้ง่ายขึ้น เนื่องจากไม่ว่าผู้รับเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยหรือไม่ ก็จะถูกหักภาษีในอัตราเดียวกัน ทำให้ค่าใช้จ่ายในการบริหารจัดการเก็บน้อยลงด้วย

สำหรับอัตราภาษีคงที่ 15% สามารถใช้บังคับกับเงินได้จากทุนทุกชนิด ยกเว้นกรณีเงินปันผลตามมาตรา 40(4)(ข) ที่ยังต้องอนุโลมให้ใช้อัตรา 10% ตามที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไปก่อน เนื่องจากหากปรับให้เงินปันผลถูกเก็บภาษีที่ 15% ด้วย จะทำให้ภาระภาษีของเงินได้ก่อนดังกล่าวเกินกว่า 37% ซึ่งเป็นขั้นสูงสุดของอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เนื่องจากเงินได้ดังกล่าวถูกเก็บภาษีในขั้นนิติบุคคลมาแล้ว 30% อันถือเป็นเครดิตเงินปันผล หากมาถูกหักภาษีในขั้นบุคคลธรรมดาอีก 15% จะกลายเป็นว่าเงินได้ก่อนดังกล่าวถูกเก็บภาษีถึง 40.5% เลยทีเดียว ซึ่งกรณีดังกล่าวจะทำให้คนรวยที่เสียภาษีอัตราสูงสุด 37% อยู่แล้ว สามารถขอคืนภาษีได้ซึ่งไม่น่าจะถูกต้อง แต่หากในอนาคตอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลของประเทศไทยลดลงมาต่ำกว่าปัจจุบัน เช่นลดลงมาเป็น 25% ก็อาจจะปรับให้เงินปันผลถูกเก็บภาษีที่อัตรา 15% เท่ากับเงินได้จากทุนประเภทอื่นได้ เนื่องจากภาระภาษีจะไม่เกินอัตรา 37% อีกต่อไป

โดยการจัดเก็บภาษีเงินได้จากทุนในอัตราภาษีคงที่ 15% นี้ ยังคงอยู่บนหลักการที่ว่าให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมีสิทธิเลือกได้ว่าจะเสียภาษีตามที่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ 15% หรือจะนำไปรวมคำนวณภาษีตอนสิ้นปีตามอัตราก้าวหน้าก็ได้

และเมื่อให้สิทธิสำหรับเงินได้จากทุนที่จะถูกเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้าและต่ำ ซึ่งถือว่ามีภาระภาษีต่ำมากแล้ว จึงควรลดข้อยกเว้นที่มีอยู่เดิมสำหรับเงินได้จากทุนให้มากที่สุด เพื่อเป็นการขยายฐานภาษีให้กว้าง และทำให้เกิดความเป็นธรรมระหว่างผู้มีเงินได้จากทุนต่างชนิดกัน เช่น ข้อยกเว้นให้กับการขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ประมวลรัษฎากร มาตรา 42(17) ประกอบ กฎกระทรวง ฉบับที่ 126) หรือการขายสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยทางมรดก หรือมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร (ประมวลรัษฎากร มาตรา 42(9)) เป็นต้น

รวมทั้งศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดเก็บภาษีจาก Imputed rent ของประเทศในกลุ่มนอร์ดิกที่เก็บภาษีจากการถือครองทรัพย์สินไว้แม้ไม่ได้นำออกมาประโยชน์ เช่น มีบ้านอยู่อาศัยเป็นของตนเอง โดยยอมให้ผู้เสียภาษีหักจ่าย เช่น ดอกเบี้ยที่เกิดจากการกู้ยืมเงินมาซื้อทรัพย์สินได้ เนื่องจากปัจจุบันประมวลรัษฎากรยังอนุญาตให้ผู้ที่มีบ้านอยู่อาศัยเป็นของตนเองหักจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อซื้อบ้านดังกล่าว แต่ไม่ได้มีการเก็บภาษีเงินได้จาก Imputed rent เลย

ส่วนอัตราภาษีสำหรับเงินได้จากแรงงานนั้น หากเป็นไปตามหลักการของระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) ก็ยังต้องเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้าต่อไป เนื่องจากมีความยืดหยุ่นต่ำเคลื่อนย้ายได้ยาก ไม่มีความจำเป็นต้องลดอัตราให้ต่ำ และถ้าหากลดอัตราให้ต่ำเกินไปจะส่งผลกระทบต่อให้มีการลงทุนในทุนมนุษย์ (Human capital) มากเกินไป ส่งผลเสียต่อเศรษฐกิจโดยรวมได้ ดังนั้นจึงยังต้องเก็บภาษีในอัตราก้าวหน้าต่อไป และขั้นต่ำสุดของอัตราก้าวหน้าต้องเท่ากับอัตราภาษีสำหรับเงินได้จากทุนด้วย

ในส่วนของประเทศไทยนั้น เมื่อกำหนดให้อัตราภาษีเงินได้จากทุนเป็น 15% ตามหลักการดังกล่าว ขั้นต่ำสุดของอัตราก้าวหน้าของเงินได้จากแรงงานต้องเป็น 15% ด้วย แต่ระบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของไทยอัตราก้าวหน้าจะเริ่มที่ 10% 20% 30% และ 37% ดังนั้นต้องเพิ่มขั้นต่ำสุดของอัตราก้าวหน้าเป็น 15% ซึ่งกรณีนี้อาจจะส่งผลกระทบต่อมนุษย์เงินเดือนผู้มีเงินได้ต่อปี ช่วงประมาณ 100,000 – 500,000 บาท ซึ่งเดิมจะเสียภาษีอยู่ในอัตรา 10% แต่หากเปลี่ยนอัตราใหม่จะต้องเสียภาษีเพิ่มเป็น 15% เลยทีเดียว ซึ่งจะเพิ่มภาระแก่ผู้มีเงินได้ดังกล่าวเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้เขียนเห็นว่าในช่วงแรกของการนำระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) มาปรับใช้กับประเทศไทย ยังควรอนุโลมให้คงอัตราภาษีก้าวหน้าขั้นต่ำสุดไว้ที่ 10% ก่อน เพื่อไม่เป็นการเพิ่มภาระให้กับผู้มีเงินได้จากแรงงานมากเกินไป เพราะแนวโน้มผู้มีเงินได้จากแรงงานมักจะมีฐานะยากจนกว่าผู้มีเงินได้จากทุนนั่นเอง การเพิ่มอัตราภาษีขั้นต่ำขึ้นทันทีอาจจะทำให้ผู้มีเงินได้จากแรงงานปรับตัวได้ยาก

ดังนั้นควรวางแผนระยะสั้นว่าภายใน 1 ปี นับแต่เปลี่ยนมาใช้ระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) รัฐควรจะมีมาตรการบรรเทาภาระภาษีให้กับผู้มีเงินได้จากแรงงานได้อย่างไร เมื่อมีการศึกษามาตรการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว หากเห็นว่าพร้อมและเหมาะสมแล้ว จึงค่อยเพิ่มขั้นต่ำสุดของอัตราภาษีเงินได้จากแรงงานเป็น 15% เพื่อให้สอดคล้องกับระบบภาษีเงินได้โดยรวมต่อไป

สำหรับในเรื่องระบบการหักค่าใช้จ่ายและหรือค่าลดหย่อนนั้น ตามหลักการของประเทศในกลุ่มนอร์ดิก (Nordic country) ส่วนใหญ่ ก็จะทำให้สิทธิบุคคลธรรมดาผู้มีเงินได้สามารถหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนได้ โดยสำหรับเงินได้จากทุนนั้นมักจะให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามจริงแต่ก็ไม่เกินเพดานที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากได้รับอัตราภาษีที่ต่ำและคงที่อยู่แล้ว และจะไม่ให้หักค่าลดหย่อนใดๆได้อีก ส่วนเงินได้จากแรงงานนั้นก็สามารถหักค่าใช้จ่ายได้ตามจริงเช่นกัน แต่ก็ไม่เกินเพดานที่กฎหมายกำหนดทำนองเดียวกับเงินได้จากทุน แต่จะอนุญาตให้หักค่าลดหย่อนส่วนตัวได้ด้วย

หลักการดังกล่าวไม่ต่างจากระบบการหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนของไทยในปัจจุบันมากนัก คือ ให้หักค่าใช้จ่ายได้ไม่ว่าในเงินได้จากทุนหรือเงินได้จากแรงงานแต่ก็ไม่เกินเพดานที่กฎหมายกำหนด (ยกเว้นเงินได้ตาม มาตรา 40(4) ที่ปัจจุบันไทยไม่ให้หักค่าใช้จ่ายใดๆ ทั้งสิ้น - แต่อนุญาตให้หักค่าลดหย่อนเฉพาะในส่วนดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อบ้านที่อยู่อาศัยได้) และนอกจากนี้ก็สามารถหักค่าลดหย่อนส่วนตัวได้ด้วย

ดังนั้นในระยะแรกที่นำระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual income tax) มาปรับใช้กับประเทศไทย อาจยังไม่ต้องแก้ไขประมวลรัษฎากรในส่วนนี้ก็ได้ เพื่อความสะดวกในการบังคับใช้ในระยะเวลาเริ่มต้นก่อน แต่ในอนาคตอาจจะต้องปรับเปลี่ยนหลักการหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนของไทยเล็กน้อย โดยในเงินได้จากทุน ให้หักค่าใช้จ่ายได้ตามจริงแต่กำหนดเพดานไว้ไม่สูงมากนัก เนื่องจากได้รับอัตราภาษีต่ำอยู่แล้ว และไม่อนุญาตให้หักค่าลดหย่อนใดๆอีก ส่วนในเงินได้จากแรงงาน ยังคงอนุญาตให้หักค่าใช้จ่ายได้เช่นเดิม และให้หักค่าลดหย่อนได้ด้วย

ในส่วนอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับธุรกิจ SMEs ที่เสียภาษีที่อัตรากำหนด ตั้งแต่ 15% 25% และ 30% ในปัจจุบัน เพื่อให้เป็นไปตามหลักการของระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) ซึ่งจะต้องเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลให้เท่ากับอัตราภาษีเงินได้ที่มาจากทุน เพื่อป้องกันการเลือกรูปแบบขององค์กรธุรกิจของบุคคลธรรมดาตนเอง เมื่อประเทศไทยจะกำหนดให้เงินได้จากทุนถูกเก็บภาษีในอัตราราคที่ 15% ดังนั้นอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับธุรกิจ SMEs ก็ต้องเป็นอัตราราคที่ 15% เช่นกัน ซึ่งกรณีนี้ระบบของประเทศไทยในปัจจุบันมีความพร้อมอยู่แล้วเนื่องจากอัตราภาษีของธุรกิจ SMEs ก็เป็น 15% อยู่แล้ว เพียงแต่ปรับจากอัตรากำหนดเป็นอัตราราคที่อัตราเดียวเท่านั้น

และการนำระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) มาประยุกต์ใช้กับประเทศไทย ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อระบบการหักภาษี ณ ที่จ่าย กรณีนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศและมีได้ประกอบกิจการในประเทศไทย ได้รับเงินได้พึงประเมินตาม มาตรา 40(2) (3) (4) (5) หรือ (6) ที่จ่ายจากหรือในประเทศไทย ตามมาตรา 70 แห่งประมวลรัษฎากรแต่อย่างใด เนื่องจากบทบัญญัติมาตรา 40 เรื่องการแบ่งประเภทของเงินได้พึงประเมิน ก็ยังคงเนื้อหาไว้เช่นเดิม เพียงแต่อาจบัญญัติข้อความเพิ่มว่า ให้เงินได้พึงประเมินตามอนุมาตราใด จัดกลุ่มเป็นเงินได้จากทุน อนุมาตราใดเป็นจัดกลุ่มเงินได้จากแรงงาน และอนุมาตราใดเป็นจัดกลุ่มเงินได้จากการประกอบธุรกิจอันสามารถเลือกใช้วิธีแยกเงินได้ได้นั่นเอง

และเมื่อการนำระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) มาใช้ ไม่กระทบต่อมาตรา 40 จึงไม่ส่งผลกระทบต่อ มาตรา 70 ด้วย

และเพื่อให้ระบบภาษีเงินได้โดยรวม มีความสมบูรณ์และเป็นธรรมยิ่งขึ้น ในกรณีที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เป็นธุรกิจ SMEs ใด จำหน่ายเงินกำไรหรือเงินประเภทอื่นใดที่กันไว้จากกำไรหรือที่ถือได้ว่าเป็นเงินกำไรออกไปจากประเทศไทย ซึ่งต้องถูกหักภาษีไว้ ตามมาตรา 70 ทวิ นั้น อัตราภาษีหัก ณ ที่จ่ายดังกล่าว ก็ต้องเป็น 15% เท่ากับอัตราภาษีของเงินได้จากทุนสำหรับบุคคลธรรมดาตนเอง

สำหรับระบบการจัดภาษีซ้อนที่ถูกเก็บในเงินได้ก่อนเดียวกันในกรณีของเงินปันผลนั้น เนื่องจากเงินได้ก่อนดังกล่าวถูกเก็บภาษีมาแล้วในชั้นนิติบุคคล เมื่อแบ่งกำไรให้กับผู้ถือหุ้นในรูปของเงินปันผล หากเก็บภาษีในเงินได้อีก ก็จะทำให้เกิดการเก็บภาษีซ้อนขึ้น ในเรื่องนี้ประเทศในกลุ่มนอร์ดิก ได้แก่ ประเทศฟินแลนด์ และนอร์เวย์ จะใช้การบรรเทาการจัดภาษีซ้อนด้วยการจัดเก็บภาษีเฉพาะในชั้นนิติบุคคลเท่านั้น ส่วนในชั้นบุคคลธรรมดาไม่เก็บภาษี หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ จะได้รับการเครดิตภาษีเงินปันผลเท่ากับภาษีเงินได้นิติบุคคลที่เสียไปแล้วทั้งจำนวน หรือที่เรียกว่าการจัดภาษีซ้อนแบบ Full Imputation ซึ่งหมายรวมถึงการทำให้อัตราภาษีที่เก็บจากเงินปันผลเท่ากับอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคล ทำให้ภาษีซ้อนถูกขจัดไปหมดในชั้นผู้ถือหุ้นที่เป็นบุคคลธรรมดาด้วย แต่เฉพาะประเทศฟินแลนด์ ตั้งแต่ปี 2005 เป็นต้นมา ได้เปลี่ยนจากระบบ Full Imputation มาเป็นระบบการลดอัตราภาษีสำหรับเงินปันผลลง คือเก็บภาษีจากเงินปันผลต่ำกว่าเงินได้จากทรัพย์สินอื่นเท่านั้น

จะเห็นได้ว่าในส่วนของภาษีซ้อนสำหรับเงินปันผลนี้ หลักการของประเทศในกลุ่มนอร์ดิกบางประเทศไม่แตกต่างจากหลักการของไทยมากนัก ดังนั้นหากไทยนำระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภทมาประยุกต์ใช้ ก็อาจไม่ต้องแก้ไขประมวลรัษฎากรในส่วนนี้แต่อย่างใด คือ ยังใช้หลักการจัดภาษีซ้อนแบบ Full Imputation ได้อยู่นั่นเอง

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าหากประเทศไทยจะนำหลักการของระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) ของประเทศในกลุ่มนอร์ดิกมาประยุกต์ใช้ จะต้องแก้ไขหรือเพิ่มเติมประมวลรัษฎากรเรื่องต่าง ๆ ในส่วนของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาพอสมควร และโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการใหม่ คือ หลักการแยกเงินได้จากธุรกิจของบุคคลธรรมดา (business income) เป็นเงินได้จากทุนและเงินได้จากแรงงานนั้น แต่เดิมหลักการของไทยไม่มีกล่าวถึงเรื่องนี้ไว้เลย

ดังนั้นเพื่อความสะดวกในการแก้ไขประมวลรัษฎากรในส่วนนี้ ผู้เขียนเห็นควรให้ บัญญัติหลักการนี้เป็นหมวดใหม่อีกหมวดหนึ่งในประมวลรัษฎากร เพื่อไม่ให้กระทบถึงมาตราเดิม ของประมวลรัษฎากร โดยในหมวดที่บัญญัติขึ้นใหม่นี้จะประกอบด้วย ความหมายและ ประเภทของเงินได้จากธุรกิจของบุคคลธรรมดา(business income) , ข้อบังคับที่ให้บุคคลธรรมดา ต้องทำบัญชีบุคคลและงบกำไรขาดทุน , วิธีคำนวณเพื่อแยกเงินได้ , การยื่นแบบเสียภาษีสำหรับ เงินได้ประเภทนี้ เป็นต้น

โดยภาพรวมจะเห็นได้ว่าระบบภาษีเงินได้ของไทยในปัจจุบัน ส่วนใหญ่มีความพร้อม ที่จะนำระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) มาปรับใช้อยู่แล้ว ไม่ ว่าจะเป็นส่วนการจัดแบ่งฐานเงินได้ และอัตราภาษี ที่สามารถปรับเปลี่ยนระบบได้ทันที แต่ อาจจะมีหลักการบางอย่างที่ค่อนข้างใหม่สำหรับประเทศไทย และดูเหมือนว่าจะซับซ้อนและ ยุ่งยากไปบ้าง เช่น ระบบการแยกเงินได้จากธุรกิจที่บุคคลธรรมดาไม่ได้เป็นลูกจ้างได้รับ เป็นเงิน ได้จากทุน และเงินได้จากแรงงาน ซึ่งต้องมีการทำบัญชี และคิดคำนวณตามสูตรที่กำหนดขึ้น เป็นต้น แต่เนื่องจากหลักการดังกล่าวเป็นหลักการที่น่าจะทำให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้เสียภาษี มากขึ้น ดังนั้นแม้จะทำให้ผู้เสียภาษียุ่งยากขึ้นและอาจเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นบ้าง แต่ก็ไม่น่าจะเกิน ความสามารถของทั้งภาครัฐและเอกชน ที่จะต้องปฏิบัติตาม และเมื่อประเทศไทยสามารถนำ ระบบภาษีเงินได้แบบแยกเงินได้เป็น 2 ประเภท (Dual Income Tax) มาปรับใช้ได้จริง ก็น่าจะทำให้ระบบภาษีเงินได้ของประเทศมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เก็บภาษีได้มากขึ้น พร้อมต่อการ แข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นในปัจจุบัน และน่าจะส่งผลให้ เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศแข็งแกร่งขึ้นและพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป